

Slované

W cs.wikipedia.org/wiki/Slované

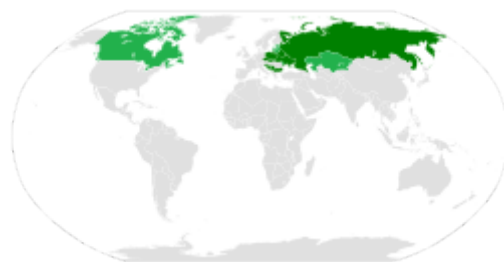
[Skočit na navigaci](#) [Skočit na vyhledávání](#)

Slované

Země se slovanskou populací.

Majoritní slovanská populace

Významná (10%+) menšinová populace

východní (Bělorusové, Rusové a Ukrajinci), západní (Češi, Lužičtí Srbové, Poláci, Slováci) a jižní (Bulhaři, Chorvati, Slovinci, Srbové, Bosňáci a Makedonci (původ))

Jazyk(y)

Slovanské jazyky z rodiny balto-slovanských jazyků.

Náboženství

Slovanská božstva, pravoslaví, katolicismus

Slované jsou etnická a jazyková skupina Indoevropanů, hovořící slovanskými jazyky z větší rodiny balto-slovanských jazyků. Historicky obývají Eurasii od střední, jihovýchodní a východní Evropy až do severovýchodní Evropy, severní Asie (Sibiř) a střední Asie (zejména Kazachstán) a také západní Evropu (zejména východní Německo) a západní Asii (včetně Anatolie). Do historie výrazně poprvé vstoupili na počátku 6. století, kdy započala jejich expanze do velké části Evropy (střední, jihovýchodní a východní). V důsledku zejména pozdější imigrace existují velké slovanské diaspory v Severní Americe, zejména ve Spojených státech a Kanadě.

Slované obývají okolo poloviny území Evropy a jsou největší etnolingvistickou skupinou v Evropě,^[1] následovanou Germány a románskými národy.^{[2][3]} V dnešní době bývají Slované děleni na východní (Bělorusové, Rusové a Ukrajinci), západní (Češi, Lužičtí

Srbové, Poláci, Slováci) a jižní (Bulhaři, Chorvati, Slovinci, Srbové, Bosňáci a Makedonci).^{[4][5][6]} Kromě toho existují uvnitř uvedených etnik skupiny, které jsou někdy považovány za samostatné národy, resp. jsou národy ve stavu zrodu a jejich etnicita je předmětem sporů (Černohorci, Goranci, Kašubové, Moravané, Pomaci, Rusíni, Slezané). V minulosti patřily mezi Slovany i kmeny zaniklé ve středověku, jako polabští a pobaltští Slované (a v jejich rámci další kmeny).^[7]

Slovanské národy mohou být dále děleny podle tradičního náboženství. Pravoslavné křesťanství je nejčastější a zahrnuje Bělorusy, Bulhary, Černohorce, Makedonce, Rusy, Rusíny, Srby a Ukrajince. Druhým nejběžnějším náboženstvím je římský katolicismus tradiční u Chorvatů, Čechů, Kašubů, Poláků, Slezanů, Slováků, Moravanů a Slovinců. Existují také významné protestantské menšiny, zejména mezi západními Slovany (Češi, Lužičtí Srbové, Slováci). Mezi jižními Slovany se v době osmanské nadvlády rozšířil islám, který vyznávají například Bosňáci, Pomaci (bulharští muslimové), Gorani a Torbešové.

Moderní slovanské národy a etnické skupiny se značně liší jak geneticky, tak kulturně, a vztahy mezi nimi – dokonce v rámci jednotlivých skupin – sahají od etnické solidarity až k vzájemnému nepřátelství.

Etnonymum

Původ slova Sloveni (j. č. Slovenin; a tím pádem i Slované, Slováci a Slovinci) je sporný. Uvádí se například:

Slované v pravlasti
(Alfons Mucha)

- sémanticky „znalci slova“ či „uctívači svatého slova“,^[8] významově totéž co bráhmani, přičemž samotný název odkazuje na prastarou indoevropskou duchovní tradici, podle níž „původní lidská řeč vznikla a byla na svém počátku nejprve výsostným liturgickým prostředkem“,^[9] který byl užíván těmito znalci a uctívači

- název řeky
- slovní kmen *slo-/*sla- ve významu voda; indoevropský slovní kmen *kleu- ve významu téct (spodoba na -sleu- -slav -slov...)
- osoba jménem Slov (Sloveni jsou pak „Slovovi lidé“)
- slovo otrok (viz níže)
- drávidské slovo „Solveni“ ve významu vyznavači (boha) Volosa/ Šivu – teorie Cyrila A. Hromníka (jihoafrického etnologa slovenského původu)
- podle kmenového božství Slava (Slova), dle kterého byla pojmenovaná řeka (Dunaj) – teorie R. Iršu

Dříve se předpokládala souvislost:

- se slovem „slovo“, která je méně pravděpodobná, protože přípona -enin (apod.) se vyskytuje jenom s názvy lokalit, ale lokalita s kmenem Slov- (*Slovy) není doložena, nebo
- se slovem „sláva“, které je nicméně zřejmě pozdějšího původu.

Vysoká frekvence etymologie související s vodou je podporovaná i teorií, že Slované zřejmě kdysi obývali jezerní, příbřežní a přímořské oblasti (Baltu). Byli výborní plavci a uměli se i potápět.

Anglické slovo *Slav* by mohlo být odvozeno od středně anglického slova *Sclave*, mající původ ve středověkém latinském slově *Sclavus* – otrok, to mohlo být odvozeno bez pochopení slovanského autonymu. Avšak původ tohoto slova je dodnes sporný.

Nejstarší dokumenty napsané ve staroslověněštině, pocházející z 9. století, zmiňují slovaný jako *Словѣне* (*Slověne*). Jiné časné slovanské označení ve staroruštině je *Словѣнѣ* (*Slověně*) pro skupinu východních slovanů poblíž Novgorodu. Nicméně nejstarší písemné odkazy ke Slovanům jsou ve středověké řečtině a latině v 6. století, Prokopios odkazuje na *Σκλάβοι Sklaboi*, *Σκλαβηνοί Sklabēnoi*, *Σκλαυηνοί Sklauēnoi*, *Σθλαβηνοί Sthlauēnoi* nebo *Σκλαβῖνοι Sklabinoi*, zatímco jeho současník Jordanes odkazuje na *Sclaveni* v latině.

Původ

Související informace naleznete také v článcích Vislanští Venedové, Sklavíni, Antové a Wendové.

Problematika vzniku slovanského etnika, tedy jeho etnogeneze, zůstává stále nedořešenou otázkou. Slované se objevili v polovině prvního tisíciletí bez jasné návaznosti na předchozí kultury a ve velkém počtu osídlili rozsáhlé území Evropy. Podle některých teorií se zrodili smíšením různých etnických skupin, tomu však neodpovídá rozsáhlá expanze kmenů s jednotným jazykem a kulturou.^[10] Dvě hlavní teorie o tom, kde byli Slované usídlení na počátku svého rozšíření, jsou:

Původ a migrace Slovanů v Evropě mezi 5. a 10. stoletím n. l.

1. Migrační teorie, podle které se Slované rozšířili ze své pravlasti, umístované do Zakarpatí. Zastával ji například český archeolog Lubor Niederle.
2. Autochtonní teorie, podle které Slované už před svým rozchodem obývali rozsáhlá území východní a střední Evropy. V současnosti je tento názor menšinový.

Za předchůdce Slovanů bývá někdy považována zarubiněcká kultura, rozšířená mezi 3. stoletím př. n. l. a 1. stoletím na Ukrajně. Podle některých badatelů byla tato kultura částečně baltská či baltoslovanská. Za praslovanskou bývá také považována převorská kultura, existující od 2. století př. n. l. do 4. století v Polsku, mohla být společně tvořena Slovany a Germány. Pojítkem mezi zarubiněckou kulturou a historickými Slovany může být kultura černjachovská, která byla nejspíš multietnická.

Rozšíření Slovanů v 6.–7. století (červeně je vyznačena předpokládaná pravlast)

Někdy jsou předkové Slovanů hledáni i dále v minulosti, podle některých badatelů to byli například Budinové, Neurové a dokonce Skytové-oráči, zmiňovaní Hérodotem. Mezi další uvažované předky patří kmen nazývaný Venedové, známý římským autorům 1. a 2. století, Pliniovi staršímu, Tacitovi a Ptolemaiovi. Žili mezi Vislou, Baltským mořem, Karpaty a sídly Peucinů a Fennů (nejspíše Ugrofinů), ale nevědělo se o nich, s jakým etnikem jsou příbuzní. Tato otázka je nedořešena dodnes.^[11]

S jistotou lze o původu Slovanů tvrdit následující: Poprvé se o nich jako o Sklavenech zmiňují dva reprezentativní historikové ze 6. století n. l., gótský historik Jordanes a byzantský historik Prokopios z Kaisareie. Jordanes odvozuje jejich původ od Venetů z povodí Visly a Prokopios zase z jakýchsi Sporů od Kyjeva. Venetové jsou keltského nebo ilyrského původu, ale v povodí Visly se již mísili s tamními Germány na západě a Sarmaty na východě. Sporové pak byli pravděpodobně sarmatským kmenem. Z toho lze usuzovat, že Slované vznikli jako smíšený veneto-sarmatský kmen. Podle historických záznamů z té doby jsou prý bojovní a kočovní jako

Sarmaté, ale také pohostinní a velkorysí jako Venetové.^[zdroj?] Ovšem slovanské jazyky mají v rámci indoevropské jazykové rodiny rozhodně blíže baltským jazykům než venetskému a sarmatskému jazyku. Baltoslovanský prajazyk tvořil jednu z větví satemové poloviny indoevropského prajazyka, zatímco sarmatský jazyk patřil do jiné větve této poloviny (indoíránské) a venetština zase do druhé, tzv. kentumové poloviny. Z toho lze usuzovat, že původ Slovanů není ani v Sarmatech, ani ve Venetech, ale již v baltoslovanských pastevcích, vzešlých z původních indoevropských kočovníků z jejich pravlasti v severním okolí Kaspického moře. Teprve později pak mohlo dojít ke smíšení s Venety a Sarmaty.

Z etnického hlediska jsou hlavní dvě kritéria – jazykové a kulturní. Aktuální lingvistický model reflektuje dlouhý vývoj praslovanštiny dokonce již někdy od poloviny 2. tisíciletí př. n. l. Rozlišuje se přitom raná praslovanština (zhruba 15. až 8. století př. n. l.), střední praslovanština (7. až 1. století př. n. l.) a pozdní praslovanština (1. až 6. století n. l.), jejíž druhá polovina (4. až 6. století n. l.) se již považuje zároveň za raně slovanskou. Aktuální kulturologický model pak reflektuje dlouhý archeologický vývoj praslovanské kulturní linie. Dosud nejstarší praslovanskou kulturu rozpoznává v ukrajinské Komarovské kultuře, jedné ze tří větví Třtiněcké kultury vedle prabaltské Sošnické kultury a etnicky obtížně vymežitelné Lužické kultury. Všechny tři větve se začaly vyvíjet někdy v polovině 2. tisíciletí př. n. l. Komarovská kultura byla v praslovanské linii následována Černoleskou kulturou (10. až 8. století př. n. l.), ta Milohradskou kulturou (7. až 3. století př. n. l.), na kterou navázala Zarubiněcká kultura (2. století př. n. l. až 2. století n. l.) a na ni již raně slovanská Kyjevská kultura (3. až 5. století n. l.), která se rozštěpila na trojici Kolčinské, Korčakovské a Peňkovské kultury.

Historie

První písemné zprávy pocházejí ze 6. století od římského historika Jordana, který zmiňuje kmen Venetů, jehož příslušníci se nazývají především Slovany (*Sclaveni*) a Anty, sídlící v 4. století mezi

Dunajem a Dněprem, a také od Prokopia (Σκλαβηνοι). Až v první polovině 6. století, kdy začali napadat a zabírat byzantská území za Dunajem, se jim dostalo většího zájmu.

Hlavním faktorem slovanské expanze byla náhlá geoklimatická změna způsobená mohutnou sopečnou činností mezi léty 536 až 550 n. l. v oblasti Indonésie. Na dlouhé roky došlo k zastínění slunce sopečným prachem a následkem toho k neúrodě, hladomorům, válečným akcím a stěhování etnik. Od druhé poloviny 6. století byl osud velké části Slovanů spojen s Avary, kočovným etnikem, jehož expanze z východu byla také nejspíš jedním z faktorů expanze slovanské. Ačkoliv příchod Avarů znamenal pro Byzantskou říši zprvu úlevu, protože se část Slovanů dostala do avarského područí, jiná část s nimi navázala spojení, a tak vznikla Byzanci nová a silnější hrozba. V roce 626 dokonce společně obléhali Konstantinopol, i když neúspěšně.

Útoky proti Franské říši přispěly na konci 6. století k expanzi Slovanů do východních Alp. Obě etnika vytvořila v Panonii společnou kulturu a smísila se, na přelomu 8. a 9. století však byla avarská říše zničena Franky a Bulhary a Avari z historie mizí.

Část Slovanů se na konci 7. století spojila s jiným kočovným etnikem, turkickými Protobulhary, kteří osídlili okolí delty Dunaje, slovanské etnikum je do 10. století postupně asimilovalo, čímž dali základ současným Bulharům.

Spona východních Polanů (2.–3. století). Slovanské osídlení nedaleko vesnice v tajmanavském okrese v Mogilevu v Bělorusku.

Slovanské kmeny v 7. až 9. století v Evropě

Na přelomu prvního a druhého tisíciletí dochází k částečnému ústupu Slovanů. Na některých územích, jako v Rumunsku, Albánii, Řecku a Bavorsku, byli asimilováni původním obyvatelstvem, na severu zase začali na Polabské Slovany útočit Frankové a Sasové a postupně došlo ke germanizaci a christianizaci těchto etnik.

Východní Evropa

Slované ve východní Evropě na počátku obývali území dnešní Ukrajiny a během 6. až 9. století vytlačovali a asimilovali Balty a Ugrofiny zde usazené. Slovanské kmeny této doby představují například Kriviči nebo Ilmeňští Slované. V 9. století už osídlili území mezi Donem a Volhou a usadili se v okolí dnešní Moskvy.

Balkán

Během 6. století počíná pronikání Slovanů na Balkán, v té době náležící Byzantské říši. Ačkoliv jako celek tvořili velkou vojenskou sílu, kvůli své nejednotnosti však často bojovali mezi sebou nebo se nechávali najímat jako byzantské žoldáci. První vlna expanze se týkala jak kultury Korčak tak Peňkovky, kteří na Balkán počali pronikat skrze dnešní Rumunsko. Spolu s nimi pronikala i kultura koločinská, která byla tvořena Slovanů nebo slavizovanými Balty. V oblasti Rumunska však byli od 10. století Slované romanizováni a spolu s Dáky dali základ pozdějším Rumunům. Do Bulharska výrazněji expandovali až v 7. století, společně s turkickými Protobulhary. V 6. a 7. století pronikli také do Řecka a Malé Asie.^[12] Do bývalé Jugoslávie přišli Slované pravděpodobně ze dvou směrů, v polovině 6. století ze Zakarpatí a později ze severozápadu a slavizovali původní romanizované obyvatelstvo. Odsud také pronikali do Rakouska a Bavorska.

Do 7. století se klade vznik chorvatského kmenového svazu a brzy poté přijali Chorvaté křest. Pozdější chorvatské království bylo od roku 1102 v personální unii s Uhrami, zatímco Dalmácie byla byzantská. V 7. století se také objevují Srbové a jsou postupně christianizováni. Z počátku byly pod vlivem Byzantské a Bulharské

říše, na konci 8. století vzniká Raška, pozdější Srbsko a v polovině 9. století Trebinja, pozdější Černá Hora. Od 13. století pak začíná výrazný rozvoj Srbska. Makedonie také patřila mezi území nárokováná Byzancí i Bulharskem a později se stala součástí Osmanské říše.

V dnešním Bulharsku vznikla roku 681 společný stát Slovanů a Protobulharů, který po několika vítězstvích uzavřel mír s Byzantskou říší. Během 8. století v něm dochází k výrazné slavizaci obyvatelstva a v druhé polovině 9. století bylo přijato křesťanství.

Střední Evropa

Počátek příchodu Slovanů na území Čech se podle výzkumů datuje kolem roku 550.

Na počátku 7. století byli Slované v dnešním Slovensku a Maďarsku podrobeni Avary, avšak brzy na to byla jejich moc zlomena franským kupcem Sámem a došlo ke vzniku Sámovy říše s centrem v českých zemích.^[13] Ta se poté dostala do konfliktu s Franskou říší a úspěšně proti ní postupovala, po smrti Sáma se však patrně rozpadla. Ze 7. století jsou známy i další kmenové svazy a vládcí jako lužickosrbský vévoda Dervan a korutanský Valuk. Na přelomu 8. a 9. století dochází ke konečnému pádu avarské říše, Frankové ovládají Panonii a činí si nárok na svrchovanost nad sousedními slovanskými zeměmi. Ta jim skutečně byla často formálně přiznána.^[14] Kolem roku 830 už vládne Mojmír, první historicky doložený kníže Velkomoravské říše. Na konci 9. století Velká Morava ovládla Čechy, na počátku 10. století však zanikla a nastal vzestup českého knížectví.

Velkomoravská říše byla jedním z prvních velkých slovanských států, 833–907 n. l.

Polabští Slované a Polsko

V 4. a 5. století bylo Slované, později nazývanými Polabští, osídleno území dnešního východního Německa, které bylo předtím opuštěno germánskými kmeny. Jejich keramika je označována jako sukowský typ. Polabští Slované se členili na tři kmenové svazy, Lutice neboli Velety, Obodrity a Lužické Srby. Srbové byli většinou formálně závislí na Franské říši a Velké Moravě a ve 12. století počala jejich germanizace. Na konci 8. století byli Velety na krátko poraženi Franky, ale vedli boje především s Obodrity, spojenci Franků a později Sasů.^[15] Od 10. století je u Veletů nahrazena knížecí moc mocí kněžskou a brzy na to následují rozsáhlé výboje císaře Jindřicha Ptáčníka, na počátku 11. století však císař Jindřich II. uzavřel s Velety spojenectví. V polovině 11. století však pomalu počíná christianizace a úpadek moci pohanského kněžstva. Během 12. století jsou pak Velety germanizováni, stejně jako Obodrité.

Kmen Pomořanů sídlící východně od Polabských Slovanů se objevuje v historických zprávách až v 10. století, kdy se dostává do konfliktu s Dány. Na počátku 11. století pak vzdorovali Polsku a z něj pronikajícímu křesťanství. Západní Pomořany se od 12. století počaly germanizovat, zatímco východní se dostaly pod polský vliv. Velká část Polska, osídleného různými slovanskými kmeny jako byli Polané, Vislané a Slezané, byla v druhé polovině 9. století podřízena Velké Moravě a později českému knížectví. V polovině 10. století počalo vznikat polské knížectví.

Západní Slované v 9. a 10. století

Replika slovanské obchodní lodi

Ránové sídlící na baltském ostrově Rujána se drželi svého náboženství, a to až do roku 1168, kdy je porazil dánský král Valdemar I., poté byli dosud pohanští Ránové donuceni přijmout křest a připojeni k Dánsku jako vazalské Rujánské knížectví.

Do konce 15. století bylo území všech Polabských Slovanů z většiny germanizováno především kvůli stále přicházejícím německým osadníkům v rámci tzv. Ostsiedlung. Jako poslední z Obodritů byli v 18. století plně germanizováni Drevané žijící na tzv. lüneburském vřesovišti. Lužičtí Srbové, kteří obývají německé spolkové země Sasko a Braniborsko, jsou dnes posledním zbytkem Polabských Slovanů.

- Val, Oldenburg in Holstein
- Slovanské hradiště
- Slované při stavbě ostrovního hradu v 10. století
- Hrad Fischerinsel nedaleko Neubrandenburgu v Meklenbursku kolem roku 1150

Etnicko-kulturní členění

Slované jsou obvykle děleni podle geografických a jazykových linií do tří hlavních podskupin: Západní Slované, Východní Slované a Jižní Slované. Všechny podskupiny měly významný kulturní kontakt s neslovanskými civilizacemi z doby bronzové a železné.

Západní Slované pocházejí z raných slovanských kmenů, které se usadily ve střední Evropě poté, co tuto oblast během stěhování národů opustily velké skupiny východogermánských kmenů.^[16] Je známo, že se mísili s Germány, Maďary, Kelty (obzvláště Bóji), starými Prusy a panonskými Avary.^[17] Západní Slované se dostali do vlivu Západořímské říše (latina) a římskokatolické církve.

Východní Slované mají původ v raných slovanských kmenech, které se mísily a měly kontakt s Ugrofíny a Balty.^{[18][19]} Jejich raná slovanská „složka“, Antové, absorbovala různé íránské národy a později na ní měli vliv Chazaři a Vikingové (viz Rus (národ) a Varjagové).^[20] Národní původ východních Slovanů se dá stopovat ke kmenovým sdružením Kyjevské Rusi a (zřejmě) Ruského chanátu počínaje 10. stoletím. Byli obzvláště pod vlivem Byzantské říše a východoevropské pravoslavné církve.

Jižní Slované z většiny regionu mají původ v raných slovanských kmenech, které se mísily s místními proto-balkánskými kmeny (Ilyrové, Dákové, Thrákové, Paeoni a řecké kmeny), a keltskými kmeny (zejména Skordisky), stejně jako s Římany (i romanizovanými zbytky původních skupin) a také se zbytky dočasně usazených východogermánských kmenů, asijských nebo kavkazských kmenů jako Gepidové, Hunové, Avaři, Gótové a Prabulhaři. Původní obyvatelé současného Slovinska a pevninského Chorvatska mají původ v raných slovanských kmenech, které se mísily s Římany a romanizovanými keltskými a ilyrskými obyvateli, jakož i Avary a Germány (Langobardi a Ostrogóti). Jižní Slované (kromě zmíněných Slovinců a Chorvatů) spadali do kulturní sféry Východořímské říše (Byzantské říše), Osmanské říše, tedy východní pravoslavné církve a islámu, zatímco Slovinci a Chorvati byli ovlivňováni Západořímskou říší (latina), a tedy římskokatolickou církví podobně jako západní Slované.

Jazyk

Související informace naleznete také v článcích Praslovanština a Slovanské jazyky.

Do přelomu 9. a 10. století mluvili Slované praslovanštinou, ta se poté začala rozpadat na jednotlivé slovanské jazyky. Prvním doloženým písmem užívaným Slovany je hlaholice vytvořená v 60. letech 9. století pro zápis staroslověnštiny svatým Cyrilem, v 90. letech stejného století pak byla vytvořena v Bulharsku cyrilice. Cyrilice poté dala vzniknout různým národním abecedám, které jsou souhrnně často označovány jako azbuka. Azbuka se v současnosti používá k zápisu běloruštiny, bulharštiny, makedonštiny, srbštiny, ukrajinštiny a ruštiny, tedy jazyků ortodoxního a řeckokatolického kulturního okruhu. Kromě toho je užívána také pro některé neslovanské jazyky. U ostatních slovanských jazyků, jejichž mluvčí náleží do římskokatolického kulturního okruhu, je používána latinka. Výjimečně se historicky užívala i jiná písma, příkladem jsou staročeské glosy v židovských spisech, psané hebrejským písmem.^[21] Hypotéza o existenci předkřesťanského slovanského písma obecně není přijímána.

Náboženství

Související informace naleznete také v článcích Slovanské náboženství a Slovanská mytologie.

Slované tradičně vyznávali etnické polytheistické náboženství někdy označované jako slovanské pohanství. Mezi jejich božstva patřil hromovládny Perun, bůh blesku a hromu, Veles, bůh podsvětí a skotu, Svarog (ze slova „svárožič“ – bůh slunce, ohně a války), Simargl (bůh větru) a Mokoš, Velká

matka. Známý byl i tříhlavý Triglav či sedmihlavý Rujevit, dále Radegast, Svantovít a další. Ctili však i další bohy a širokou plejádu přírodních duchů a jiných mytických tvorů. Síle bohů podle Prokopia nepřisuzovali Slované velký vliv. K bohům se přikláněli pouze v době,

Slované uctívající své bohy

kdy se blížila smrt, nemoc, či když šli do války. Uctívali však řeky, vodní víly a věřili ve věštby. Až na výjimky u Polabských Slovanů nestavěli chrámy, ale vykonávali kult v hájích, na výšinách a uměle vytvořených obětištích. Ve svátcích, lidových zvycích a pohádkách doznívají archaické náboženské zvyky dodnes a o přímou obnovu slovanského pohanského náboženství se pokouší novopohanské hnutí rodnověří.

Zbručský idol v
Krakovském
archeologickém
muzeu

V 9. a 12. století pak přijali Slované křesťanství, východní a jižní především pravoslaví (část z nich později přešla na řecký katolicismus) a západní římsko-katolické. Bosňáci pod vlivem Osmanské říše vyznávají sunnitský islám a mezi některými slovanskými národy existuje velké procento ateistů a agnostiků.

Především pravoslaví: Především katolíci:

- Rusové
- Ukrajinci^[22]
- Rusíni
- Srbové
- Bulhaři
- Bělorusové
- Makedonci^[23]
- Černohorci

- Poláci^[24] (vč. Slezanů, Kašubů)
- Češi (vč. Moravanů)
- Chorvati (vč. Šokců)
- Slováci
- Slovinci
- Lužičtí Srbové
- Bunjevci
- Banátští Bulhaři

Především muslimové:

- Bosňáci
- Pomaci
- Gorani
- Torbešové

Společnost

Podle Prokopia žili Slované v žalostných chatrčích a často se stěhovali. Do boje táhli většinou pěšky s kopím. Někteří neměli ani košili ani plášť, oblékali si jen kalhoty do pasu a tak se vydávali do boje proti nepřátelům. Jejich život popsal jako drsný a primitivní, jejich zevnějšek jako špinavý, ale hned však dodává, že nejsou zlomyslní ani zákešní.^[25]

Slované původně své mrtvé spalovali a na kosterní pohřbívání přecházeli postupně. Na území Slovenska to bylo v důsledku styku s Avary. Definitivní přechod na kosterní pohřbívání a konec pohanským zvykům znamenal až přechod na křesťanskou víru.

Slovanské hospodářství bylo tradičně zaměřeno na zemědělství a pastevectví. Zнали dvoupolní systém obdělávání půdy. Pěstovali všechny tehdy běžné druhy obilovin, luštěniny, olejnaté rostliny, ovoce, zeleninu, ale i technické plodiny jako len. Chovali prasata, drůbež, ovce, kozy, dobytek a koně. Byly také rybáři, myslivci a lesní včelaři. Měli poměrně vyspělé kovářství, tkalcovství i hrnčířství (přestože neznali hrnčířský kruh). Vyráběli kvalitní šperky.

Související informace naleznete také v článcích Bavaria Slavica, Germania Slavica a Nová marka.

V průběhu své historie se Slované dostali do kontaktu s neslovanskými skupinami. V domnělé vlasti (na území dnešní Ukrajiny) měli kontakty s iránskými Sarmaty a germánskými Góty. Po svém následném rozšíření začali Slované asimilovat neslovanské národy.

Například na Balkáně paleo-balkánské národy, včetně románizovaných a helénizovaných (viz Jirečkova linie) Ilyrů, Thráků a Dáků, stejně jako Řeky a keltské Skordisky a Serdy.^[26]

Slované byli tak početní, že většina původních obyvatel Balkánu byla slavizována. Thrákové a Ilyrové byli jako etnické skupiny v tomto období smíšeny. Výjimka byla Řecko, kde byli Slované helénizováni díky většímu počtu Řeků (i za přispění Řeků vracejících se v 9. století zpět do Řecka, církvi a administrativou),^[27] dále Rumunsko, kde se Slované usadili během cesty do současného Řecka, severu Makedonie, Bulharska a Východní Thrákie, ale byli asimilováni, a moderní albánský národ, který tvrdí, že pochází z Ilyrů.

První bulharská říše, Protobulhaři byli polokočovní turkičtí válečníci, kteří byli od 7. století postupně slavizováni

Vládnoucí postavení Prabulharů a jejich kontrola nad zemí vrhly nominální odkaz bulharské země a lidí na další generace, ale i Prabulhaři byli postupně slavizováni do dnešní jihoslovanské etnické skupiny známé jako Bulhaři. Románští obyvatelé v opevněných dalmátských městech si dlouhou dobu udržovali svou kulturu a jazyk.^[28] Dalmatský románský jazyk přežil až do pozdního středověku, ale i oni byli nakonec asimilováni Slovy.

Limes sorabicus (hranice mezi Východofranskou říší a polabskými Slovy) na německé mapě.

Na západním Balkáně se mísili jižní Slované a germánští Gepidové a nakonec vytvořili slovanskou populaci. Ve střední Evropě se západní Slované mísili s germánskými, maďarskými a keltskými národy, zatímco ve východní Evropě se východní Slované setkávali s balto-finskými a severskými národy. Seveřané (Varjagové) a finské národy se podíleli na vzniku raného ruského státu, ale po staletí byli zcela slavizováni. Některé ugrofinské kmeny na severu byly také absorbovány do rozšiřující se ruské populace.^[29] V 11. a 12. století neustálé vpády nomádských turkických kmenů jako Kypčaci a Pečeněhové způsobily masivní migraci východoslovanských obyvatel do bezpečnějších hustě zalesněných oblastí na severu. Ve středověku se skupiny saských horníků usadily ve středověké Bosně, Srbsku a Bulharsku, kde byly slavizováni.

Slovem Saqaliba se ve středověkém arabském světě označovali slovanští žoldáci a otroci v severní Africe, na Sicílii a Al-Andalusu. Saqaliba sloužili jako strážci chalífů.^{[30][31]} Ve 12. století došlo k nárůstu slovanského pirátství v Pobaltí. Venedská křížová výprava byla zahájena v roce 1147 proti polabským Slovanům jako součást severní křížové výpravy. Pohanský náčelník slovanských obodritských kmenů Niklot začal otevřený odpor, když Lothar III., císař Svaté říše římské, vtrhl na slovanská území. V srpnu 1160 byl

Niklot zabit a v oblasti Labe a Odry začala německá kolonizace (Ostsiedlung). V okolí Hannoveru (Lüchow-Dannenberg), Meklenbursku-Předním Pomořansku a Lužici začali útočníci germanizaci. První formy germanizace byly popsány německými mnichy jako Helmold z Bosau v rukopise Chronica Slavorum a Adam Brémský v díle Gesta Hammaburgensis ecclesiae pontificum.^[32] Polabština přežila až do začátku 19. století v dnešní německé zemi Dolní Sasko.^[33] Ve východním Německu má asi 20 % Němců historický slovanský rodový původ, jak bylo odhaleno při testování Y-DNA.^[34] Podobně je v Německu asi 20 % ze zahraničních příjmení slovanského původu.^[35]

Kozáci, ač hovoří slovanskými jazyky a praktikují pravoslaví, pocházejí ze směsi etnik, včetně Tatarů a dalších turkických národů. Mnoho raných tureckých kozáků byli Osetinci. Goralé z jižního Polska a severního Slovenska pocházejí částečně z románsky mluvících Valachů, kteří se do kraje stěhovali od 14. do 17. století a byli absorbováni místní populací. Předkové obyvatel Valašska na Moravě také pocházeli z Valachů. Ale i někteří Slované byli asimilováni jinými populacemi. Přestože většina pokračovala směrem do jihovýchodní Evropy přitahována bohatstvím oblasti, ze které vzešla Bulharská říše, zůstali někteří v panonské pánvi ve střední Evropě a byli asimilováni Maďary. Četné místní názvy jako řeky apod. mají např. v Rumunsku slovanské názvy. Slovanský jazyk zanechal stopy i na některých neslovanských jazycích.

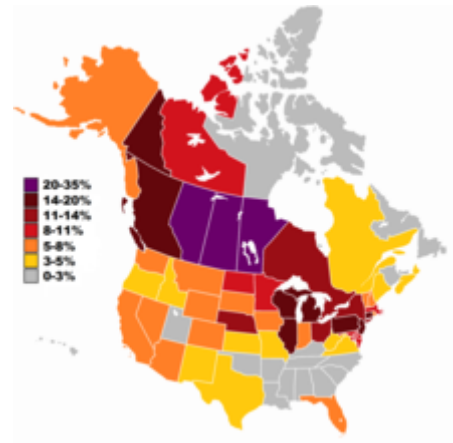
Populace

Jako slovanské státy jsou označovány^[36] státy, ve kterých tvoří slovanské obyvatelstvo majoritu společnosti.^[37] Mezi současné slovanské státy patří Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Černá Hora, Česko, Chorvatsko, Severní Makedonie, Polsko, Rusko, Slovensko, Slovinsko, Srbsko a Ukrajina.

Odhaduje se, že populace Slovanů čítá na začátku 21. století asi 350 milionů lidí.^[37]

Rozšíření slovansky
hovořící populace v Evropě
Oficiální majoritní
slovanský jazyk
Významné neoficiální
nebo historické užití
slovanského jazyka nebo
oficiální užití vedle
neslovanského majoritního
jazyka
Významné užití
neslovanského jazyka vedle
oficiálního slovanského
jazyka

Lidé se slovanským
původem v USA a Kanadě
dle oblasti:

20–35%

14–20%

11–14%

8–11%

5–8%

3–5%

0–3%

Etnická příslušnost	Národní stát	Přibližný počet	
<u>Rusové</u>	 <u>Rusko</u>	133 000 000 — 150 000 000	[38][39][40][41]
<u>Poláci</u>	 <u>Polsko</u>	58 000 000 — 68 000 000	[42][43][44][45]
<u>Ukrajinci</u>	 <u>Ukrajina</u>	49 000 000 — 55 000 000	[46][47][48]
<u>Srbové</u>	 <u>Srbsko</u>	11 500 000 — 14 000 000	[49][50][51]
<u>Češi</u>	 <u>Česko</u>	9 500 000 — 14 000 000	[52][53][54]
<u>Bělorusové</u>	 <u>Bělorusko</u>	9 500 000 — 10 500 000	[55][56][57]
<u>Bulhaři</u> (vč. banátských Bulharů a Pomaků)	 <u>Bulharsko</u>	8 000 000 — 10 000 000	[58][59][60][61][62]
<u>Chorvati</u>	 <u>Chorvatsko</u>	6 000 000 — 9 000 000	[63][64][65]

Etnická příslušnost	Národní stát	Přibližný počet	
<u>Slováci</u>	 <u>Slovensko</u>	5 500 000 — 7 000 000	[66]
<u>Bosňáci</u> (dříve <i>Bosenští muslimové</i>)	 <u>Bosna a Hercegovina</u>	2 200 000 – 3 000 000	[67][68]
<u>Slovinci</u>	 <u>Slovinsko</u>	2 000 000 — 2 500 000	[69]
<u>Makedonci</u> (vč. <u>Torbešů</u>)	 <u>Severní Makedonie</u>	1 800 000 — 2 400 000	[70][71]
<u>Slezané</u>	 <u>Polsko</u>	880 000 — 5 700 000	[72][74][75][76]
<u>Moravané</u>	 <u>Česko</u>	630 000 — 700 000	[77]
<u>Jugoslávci</u>	 <u>Srbsko</u> další země <u>Jugoslávie</u>	380 000 — 415 000	[78]
<u>Rusíni</u> (vč. <u>Lemků</u>)	 <u>Ukrajina</u>	350 000 — 1 600 000	[79][80]
<u>Slované v Řecku</u>	 <u>Řecko</u>	350 000 — 600 000	[81][82][83][84][85][86][87][88]
<u>Čechoslováci</u>	 <u>Česko a Slovensko</u>	335 000 — 350 000	[89]
<u>Černohorci</u>	 <u>Černá Hora</u>	330 000 — 460 000	[90][91]
<u>Kašubové</u>	 <u>Polsko</u>	233 000 — 570 000	[92][93][94]
* <u>Slované</u> (američtí nebo kanadští Slované)	—	140 000 — 200 000	[95]
<u>Muslimani</u>	 <u>Srbsko</u>	100 000 — 140 000	[96][97]
<u>Lužičtí Srbové</u>	 <u>Německo</u>	65 000 — 85 000	[98]
<u>Gorani</u>	 <u>Srbsko / Kosovo</u>	35 000 — 60 000	[99]
<u>Bunjevci</u> (vč. <u>Sokců</u>)	 <u>Srbsko</u>	c. 20 000	[100][101]

Odkazy

Reference

1. ↑ *Slavic Countries [online]. Worldatlas.com. Dostupné online.*
2. ↑ *Pop 1996, s. 25-26 "We could say that contemporary Europe is made up of three large groups of peoples, divided on the criteria of their origin and linguistic affiliation. They are the following: the Romanic or neo-Latin peoples (Italians, Spaniards, Portuguese, French, Romanians, etc.), the Germanic peoples (Germans proper, English, Dutch, Danes, Norwegians, Swedes, Icelanders, etc.), and the Slavic peoples (Russians, Ukrainians, Belorussians, Poles, Czechs, Slovaks, Bulgarians, Serbs, Croats, Slovenians, etc.)"*
3. ↑ *MAGOCSI, Paul Robert, 2018. Historical Atlas of Central Europe: Third Revised and Expanded Edition. [s.l.]: University of Toronto Press. Dostupné online. ISBN 978-1487523312. S. 97. (anglicky)*
4. ↑ *KAMUSELLA, Tomasz; NOMACHI, Motoki; GIBSON, Catherine. The Palgrave Handbook of Slavic Languages, Identities and Borders. London: Palgrave Macmillan, 2016. ISBN 9781137348395. (anglicky)*
5. ↑ *SERAFIN, Mikołaj. Cultural Proximity of the Slavic Nations [online]. January 2015 [cit. 2017-04-28]. Dostupné online. (anglicky)*
6. ↑ *ŽIVKOVIĆ, Tibor; CRNČEVIĆ, Dejan; BULIĆ, Dejan; PETROVIĆ, Vladeta; CVIJANOVIĆ, Irena; RADOVANOVIĆ, Bojana. The World of the Slavs: Studies of the East, West and South Slavs: Civitas, Oppidas, Villas and Archeological Evidence (7th to 11th Centuries AD). Belgrade: Istorijski institut, 2013. ISBN 978-8677431044. (anglicky)*
7. ↑ *Náboženství polabských a pobaltských Slovanů – otazníky kolem teokracie. ScienceWorld.cz [online]. Dostupné online.*

8. ↑ *KOBYLIŃSKI, Zbigniew. The New Cambridge Medieval History: Volume 1, c.500-c.700. Redakce McKitterick Rosamond. [s.l.]: Cambridge University Press, 1995. Dostupné online. ISBN 9780521362917. Kapitola The Slavs, s. 531. (anglicky)*
9. ↑ *Roman Smal Stocki. Slavs and Teutons: The Oldest Germanic-Slavic Relations. [s.l.]: Bruce, 1950. Dostupné online. (anglicky)*
10. ↑ *Raymond E. Zickel; LIBRARY OF CONGRESS. FEDERAL RESEARCH DIVISION. Soviet Union: A Country Study. [s.l.]: Federal Research Division, Library of Congress, 1 December 1991. Dostupné online. ISBN 978-0-8444-0727-2. S. 138. (anglicky)*
11. ↑ *Comparative Politics. [s.l.]: Pearson Education India Dostupné online. ISBN 978-81-317-6033-8. S. 182-. (anglicky)*
12. ↑ *Vlasto 1970*, s. 237.
13. ↑ *Šedinová, Jiřina: Literatura a jazyk Židů v Českých zemích, v: EUROLITTERARIA & EUROLINGUA 2005, Technická univerzita v Liberci, 2005. www.fp.tul.cz [online]. [cit. 08-03-2008]. Dostupné v archivu pořízeném dne 08-03-2008.*
14. ↑ *Релігійні вподобання населення України | Infolight [online]. Dostupné online. (anglicky)*
15. ↑ *FIELD LISTING :: RELIGIONS [online]. CIA [cit. 2020-04-08]. Dostupné v archivu pořízeném dne 2018-12-24. (anglicky)*
16. ↑ *The Cambridge Ancient History, Volume 3, Part 2: The Assyrian and Babylonian Empires and Other States of the Near East, from the Eighth to the Sixth Centuries BC by John Boardman, I. E. S. Edwards, E. Sollberger, and N. G. L. Hammond, ISBN 0521227178, 1992, page 600: „In the place of the vanished Treres and Tilataei we find the Serdi for whom there is no evidence before the first century BC. It has for long being supposed on convincing linguistic and archeological grounds that this tribe was of Celtic origin.“*
17. ↑ *Fine 1991*, s. 41.
18. ↑ *Fine 1991*, s. 35.

19. † BALANOVSKY, O; ROOTSI, S; PSHENICHNOV, A; KIVISILD, T; CHURNOSOV, M; EVSEEVA, I; POCHESHKHOVA, E, 2008. *Two Sources of the Russian Patrilineal Heritage in Their Eurasian Context. American Journal of Human Genetics. S. 236–250. DOI 10.1016/j.ajhg.2007.09.019. PMID 18179905. (anglicky)*
20. † Lewis. ch 1 [online]. 1994. Dostupné v archivu pořízeném z originálu dne 1 April 2001. (anglicky)
21. † Eigeland, Tor. 1976. "The golden caliphate". *Saudi Aramco World*, September/October 1976, pp. 12–16.
22. † Wend [online]. 13 September 2013 [cit. 2014-04-04]. Dostupné v archivu pořízeném z originálu dne 2008-05-07. (anglicky)
23. † Polabian language [online]. [cit. 2014-04-04]. Dostupné online. (anglicky)
24. † Contemporary paternal genetic landscape of Polish and German populations: from early medieval Slavic expansion to post-World War II resettlements. *European Journal of Human Genetics. 2013, s. 415–22. DOI 10.1038/ejhg.2012.190. PMID 22968131.* (anglicky)
25. † Y-chromosomal STR haplotype analysis reveals surname-associated strata in the East-German population. *European Journal of Human Genetics. 2006, s. 577–582. DOI 10.1038/sj.ejhg.5201572. PMID 16435000.* (anglicky)
26. † Россия и славянские государства в начале XXI века: проблема славянского союза. [online]. Информационно-аналитический Центр, 2009-03-28 [cit. 2017-01-02]. Dostupné v archivu pořízeném dne 2017-01-03. (rusky)
27. † Skočit nahoru k: ^a ^b ШВЫДКОЙ, Михаил. Язык для славянского мира. *rg.ru* [online]. 2011-11-16 [cit. 2017-01-02]. Dostupné online. (rusky)
28. † Анатольев, Сергей. Нас 150 миллионов Немного. А могло быть меньше. [online]. *russkie.org*, 29 September 2003 [cit. 2012-02-20]. Dostupné online. (anglicky)

29. ↑ Estimates range between 130 and 150 million. 111 million in the Russian Federation (2010 census), about 16 million ethnic Russians in post-Soviet states (8 M in Ukraine, 4.5 M in Kazakhstan, 1 M in Belarus, 0.6 M Latvia, 0.6 M in Uzbekistan, 0.6 M in Kyrgyzstan. Up to 10 million Russian diaspora elsewhere (mostly Americas and Western Europe).
30. ↑ *Нас 150 миллионов -Русское зарубежье, российские соотечественники, русские за границей, русские за рубежом, соотечественники, русскоязычное население, русские общины, диаспора, эмиграция [online]. Russkie.org, 20 February 2012 [cit. 2013-04-29]. Dostępne online. (anglicky)*
31. ↑ *Чеченцы требуют снести памятник Юрию Буданову - Новости @ inform - РООИВС "Русичи" [online]. 23 June 2012 [cit. 2012-12-14]. Dostępne v archivu pořízeném dne 23 June 2012. (anglicky)*
32. ↑ 37.5–38 million in Poland and 21–22 million ethnic Poles or people of ethnic Polish extraction elsewhere. "Polmap. Rozmieszczenie ludności pochodzenia polskiego (w mln)" Archivováno 15. 8. 2017 na Wayback Machine.
33. ↑ including 36,522,000 single ethnic identity, 871,000 multiple ethnic identity (especially 431,000 Polish and Silesian, 216,000 Polish and Kashubian and 224,000 Polish and another identity) in Poland (according to the census 2011) and estimated over 20,000,000 Polish Diaspora Świat Polonii, witryna Stowarzyszenia Wspólnota Polska: "Polacy za granicą" Archivováno 8. 9. 2015 na Wayback Machine. (*Polish people abroad as per summary by Świat Polonii, internet portal of the association Wspólnota Polska*)
34. ↑ *Główny Urząd Statystyczny. Ludność. Stan i struktura demograficzno-społeczna. [s.l.]: Główny Urząd Statystyczny, January 2013. Dostępne online. S. 89–101. (Polish)*

35. †. †. *Struktura narodowo-etniczna, językowa i wyznaniowa ludności Polski [Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011]*. Warsaw: Główny Urząd Statystyczny, November 2015. Dostupné online. ISBN 978-83-7027-597-6. S. 129–136. (Polish)
36. †. †. *Paul R. Magocsi. A History of Ukraine: The Land and Its Peoples*. [s.l.]: University of Toronto Press, 2010. Dostupné online. ISBN 978-1-4426-1021-7. S. 10–. (anglicky)
37. †. †. *People groups: Ukrainian [online]*. [cit. 2016-03-15]. Dostupné online. (anglicky)
38. †. †. *Vic Satzewich. The Ukrainian Diaspora*. [s.l.]: Routledge, 2003. Dostupné online. ISBN 978-1-134-43495-4. S. 19. (anglicky)
39. †. †. *Svaki drugi Srbin živi izvan Srbije [online]*. Novosti, May 2014 [cit. 2018-05-31]. S. 5. Dostupné v archivu pořízeném z originálu dne 5 June 2019. (anglicky)
40. †. †. *Serbs around the World by region*. www.serbianunity.com. Serbian Unity Congress, 2013. Dostupné v archivu pořízeném dne 5 December 2013. (anglicky) Archivovaná kopie. www.serbianunity.com [online]. [cit. 2014-08-28]. Dostupné v archivu pořízeném z originálu dne 2013-12-05.
41. †. †. web.archive.org
42. †. †. *Tab. 6.2 Obyvatelstvo podle národnosti podle krajů [online]*. 2011. Dostupné v archivu pořízeném z originálu dne 31 January 2012.
43. †. †. *Tab. 6.2 Obyvatelstvo podle národnosti podle krajů: výsledky podle trvalého bydliště [online]*. 2011. Dostupné v archivu pořízeném z originálu dne 16 January 2013.
44. †. †. *Czech Republic [online]*. CIA - The World Factbook [cit. 2014-11-14]. Dostupné v archivu pořízeném dne 2018-12-26. (anglicky)

45. ↑. *KARATNYCKY, Adrian. Freedom in the World: The Annual Survey of Political Rights and Civil Liberties, 2000–2001. Piscataway, NJ: Transaction Publishers, 2001. Dostupné online. ISBN 978-0-7658-0884-4. S. 81. (anglicky)*
46. ↑. *Changes in the populations of the majority ethnic groups [online]. [cit. 2016-07-28]. Dostupné v archivu pořízeném dne 28 July 2016. (anglicky)*
47. ↑. *Demographic situation in 2015 [online]. Belarus Statistical Office, 27 January 2016 [cit. 2016-01-27]. Dostupné v archivu pořízeném dne 3 February 2016. (anglicky)*
48. ↑. *Kolev, Yordan, Българите извън България 1878 – 1945, 2005, p. 18 Quote: "В началото на ХХІ в. общият брой на етническите българи в България и зад граница се изчислява на около 10 милиона души/In 2005 the number of Bulgarians is 10 million people*
49. ↑. *The Report: Bulgaria 2008. [s.l.]: Oxford Business Group, 2008. Dostupné online. ISBN 978-1-902339-92-4. S. 8. (anglicky)*
50. ↑. *DANVER, Steven L. Native Peoples of the World. [s.l.]: [s.n.], 2015-03-10. Dostupné online. ISBN 9781317464006. (anglicky)*
51. ↑. *COLE, Jeffrey E. Ethnic Groups of Europe: An Encyclopedia. [s.l.]: [s.n.], 2011-05-25. Dostupné online. ISBN 9781598843033. (anglicky)*
52. ↑. *CONFERENCE, Foundation for Endangered Languages; ARGENTER, Joan A.; MCKENNA BROWN, R. On the Margins of Nations. [s.l.]: [s.n.], 2004. Dostupné online. ISBN 9780953824861. (anglicky)*
53. ↑. *Daphne Winland. Encyclopedia of Diasporas: Immigrant and Refugee Cultures Around the World. Volume I: Overviews and Topics; Volume II: Diaspora Communities. Redakce Melvin Ember. illustrated. vyd. [s.l.]: Springer Science+Business, 2004. Dostupné online. ISBN 978-0-306-48321-9. Kapitola Croatian Diaspora, s. 76. (anglicky)*

54. ↑ *Hrvatski Svjetski Kongres [online]. [cit. 2016-06-01]. Dostupné v archivu pořízeném dne 2003-06-23. (anglicky), Croatian World Congress, "4.5 million Croats and people of Croatian heritage live outside of the Republic of Croatia and Bosnia and Herzegovina"*
55. ↑ PALERMO, Francesco. *National Minorities in Inter-State Relations*. Redakce Francesco Palermo; Natalie Sabanadze. [s.l.]: Martinus Nijhoff Publishers, 2011. ISBN 978-90-04-17598-3. Kapitola National Minorities in Inter-State Relations: Filling the Legal Vacuum?, s. 11. (anglicky)
56. ↑ including 4,353,000 in Slovakia (according to the census 2011), 147,000 single ethnic identity, 19,000 multiple ethnic identity (especially 18,000 Czech and Slovak and 1,000 Slovak and another identity) in Czech Republic (according to the census 2011), 53,000 in Serbia (according to the census 2011), 762,000 in the USA (according to the census 2010), 2,000 single ethnic identity and 1,000 multiple ethnic identity Slovak and Polish in Poland (according to the census 2011), 21,000 single ethnic identity, 43,000 multiple ethnic identity in Canada (according to the census 2006 Archivováno 25. 12. 2018 na Wayback Machine.)
57. ↑ *Archived copy [online]. [cit. 2020-04-11]. Dostupné v archivu pořízeném dne 27 February 2007. (anglicky)*
58. ↑ *Archivovaná kopie. www.cia.gov [online]. [cit. 2020-04-11]. Dostupné v archivu pořízeném dne 2007-05-09.*
59. ↑ ZUPANČIČ, Jernej. *Ethnic Structure of Slovenia and Slovenes in Neighbouring Countries [online]. Association of the Geographic Societies of Slovenia, August 2004 [cit. 2008-04-10]. Dostupné online. (anglicky)*
60. ↑ NASEVSKI, Boško; ANGELOVA, Dora; GEROVSKA, Dragica. *Skopje: Macedonian Expatriation Almanac '95, 1995. S. 52–53. (makedonsky)*

61. ↑. "Volkszählung vom 27. Mai 1970" Germany (West). Statistisches Bundesamt. Kohlhammer Verlag, 1972, OCLC Number: 760396
62. ↑. *The Institute for European Studies, Ethnological institute of UW [online]. [cit. 2012-08-16]. Dostupné online. (anglicky)*
63. ↑. Przynależność narodowo-etniczna ludności – wyniki spisu ludności i mieszkań 2011. GUS. Materiał na konferencję prasową w dniu 29. 01. 2013. p. 3. Šablona:Retrieved
64. ↑. *Bilancia podľa národnosti a pohlavia - SR-oblasť-kraj-okres, m-v [om7002rr] [online]. Statistics of Slovakia [cit. 2019-07-31]. Dostupné online. (slovensky)*
65. ↑. including 521,800 single ethnic identity, 99,000 multiple ethnic identity Czech and Moravian, 4,600 multiple ethnic identity Moravian and Silesian, 1,700 multiple ethnic identity Moravian and Slovak in the Czech Republic (according to the census 2011) and 3,300 in Slovakia (according to the census 2011)
66. ↑. 23 000 v Srbsko (according to the census 2011), 327,000 in the USA (according to the census 2010), 21,000 single ethnic identity and 44,000 multiple ethnic identity in Canada (according to the census 2006 Archivováno 25. 12. 2018 na Wayback Machine.)
67. ↑.
68. ↑. including 6,000 single ethnic identity, 4,000 multiple ethnic identity Lemko-Polish, 1,000 multiple ethnic identity Lemko and another in Poland (according to the census 2011).
69. ↑. Jacques Bacid, PhD. Macedonia Through the Ages. Columbia University, 1983.
70. ↑. L. M. Danforth, The Macedonian Conflict: Ethnic Nationalism in a Transnational World 1995, Princeton University Press
71. ↑. *UCLA Language Materials Project: Language Profile [online]. Lmp.ucla.edu [cit. 2015-09-04]. Dostupné v archivu pořízeném dne 2011-02-09. (anglicky)*

72. ↑ *UCLA Language Materials Project: Language Profile [online]. Lmp.ucla.edu [cit. 2015-09-04]. Dostupné v archivu pořízeném dne 2011-06-05. (anglicky)*
73. ↑ *National Conflict in a Transnational World: Greeks and Macedonians at the CSCE [online]. Gate.net [cit. 2015-09-04]. Dostupné v archivu pořízeném dne 2015-09-24. (anglicky)*
74. ↑
75. ↑ *SHEA, John. Macedonia and Greece: The Struggle to Define a New Balkan Nation - John Shea - Google Books. [s.l.]: [s.n.], 1994-11-15. Dostupné online. ISBN 9780786402281. (anglicky)*
76. ↑ *Greece [online]. State.gov, 2002-03-04 [cit. 2015-09-04]. Dostupné online. (anglicky)*
77. ↑ 304 000 v USA (dle census 2010), 6,000 single ethnic identity and 31,000 multiple ethnic identity in Canada (according to the census 2006 Archivováno 25. 12. 2018 na Wayback Machine.)
78. ↑ [1] *Radio i Televizija Crne Gore*
79. ↑ including 16,000 single ethnic identity, 216,000 multiple ethnic identity Polish and Kashubian, 1,000 multiple ethnic identity Kashubian and another in Poland (according to the census 2011).
80. ↑ [The Kashubs Today: Culture-Language-Identity" <http://instytutkaszubski.republika.pl/pdfy/angielski.pdf> Archivováno 4. 3. 2016 na Wayback Machine.]
81. ↑ ["Polen-Analysen. Die Kaschuben" (PDF). Länder-Analysen (in German). Polen NR. 95: 10–13. September 2011. <http://www.laender-analysen.de/polen/pdf/PolenAnalysen95.pdf>]
82. ↑ 137 000 v USA (dle census 2010), v Kadaně (dle census 2006 Archivováno 25. 12. 2018 na Wayback Machine.) and 2,000 single ethnic identity and 4,000 multiple ethnic identity in Canada (according to the census 2006 Archivováno 25. 12. 2018 na Wayback Machine.)
83. ↑ Đečević, Vuković-Ćalasan a Knežević 2017, s. 137-157.

84. ↑ *Popis 2013 BiH [online]. [cit. 2017-08-19]. Dostupné online. (anglicky)*
85. ↑ Bloomberg Germany's Sorb Minority Fights to Save Villages From Vattenfall, 18 December 2007
86. ↑ *Progam političke stranke GIG [online]. Dostupné online. (anglicky)*
87. ↑ *Национална припадност, Попис 2011 [online]. [cit. 2016-05-23]. Dostupné online. (anglicky)*
88. ↑ *Archivovaná kopie [online]. [cit. 2017-04-22]. Dostupné v archivu pořízeném dne 2016-04-17. (Serbian)*

Literatura

- CHROPOVSKÝ, Bohuslav. *Slované : historický, politický a kulturní vývoj a význam*. Praha: Tisková agentura Orbis, 1989. 341 s.
- KLANICA, Zdeněk. *Počátky slovanského osídlení našich zemí*. Praha: Academia, 1986. 259 s.
- KOL. *Vznik a počátky Slovanů. Svazek I*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1956. 290 s.
- PICKOVÁ, Dana. Počátky slovanských dějin. (II. část). *Historický obzor*, 1997, 8 (11/12), s. 246–248. ISSN 1210-6097.
- PICKOVÁ, Dana. Počátky slovanských dějin. (III.), Postup na východ. *Historický obzor*, 1998, 9 (5–6), s. 101–104. ISSN 1210-6097.
- kniha o postavení slovanských národů v Rakousko-Uhersku : ROVNIANEK, P. V., MAMATEY, A. Census a Slaviani. Pittsburgh: [s. n.], 1910. [1 zv.] – dostupné online v Digitální knihovně UKB
- kniha o pôvode Slovanov : ROVNIANEK, P. V. Who are the Slavonians? Pittsburg: Amerikánsko-slovenské noviny, [1982]. 27 s. – dostupné online v Digitální knihovně UKB
- Téma Slované ve Wikicitátech
- Slovníkové heslo Slovan ve Wikislovníku

- [Obrázky, zvuky či videa k tématu Slované na Wikimedia Commons](#)
- [Slované.cz](#) – web věnovaný Slovanům

Autoritní data

- [NKC: ph118086](#)
- [BNF: cb11967423j \(data\)](#)
- [GND: 4077491-0](#)
- [IEU: S\I\Slavs](#)
- [LCCN: sh85123385](#)
- [NLI: 987007548628305171](#)